

Národní parky ČR – oblasti ochrany přírody mezinárodního významu podporující turistiku a rozvoj regionů

1. Národní parky (dále jen NP) jsou ze zákona nejvyšší formou ochrany a péče o výjimečné území. Jsou vyhlášovány samostatným zákonem a jejich hlavním cílem je zachovat a zlepšit kvalitu přírody v daném území. **Jedná se o mezinárodně uznávané a prestižní instituce, správa národního parku je státní organizací.**
2. **ČR malým počtem národních parků (pouze 4) silně zaostává za ostatními zeměmi EU.** Sousední Slovensko jich má 9, Rakousko 7, Maďarsko 10, Polsko 23, Rumunsko 13 atd. Potenciál pro vznik dalších NP u nás máme, minimálně na Křivoklátsku a v Hrubém Jeseníku.
3. **NP v ČR (Šumava, Krkonoše, České Švýcarsko a Podyjí) významně přispívají k propagaci a ke zviditelnění těchto oblastí na národní a mezinárodní úrovni.** Např.:
 - České Švýcarsko se stalo v r. 2009 historicky prvním nositelem titulu **Excelentní evropská destinace EDEN** (European Destination of Excellence) pro ČR. Podle odborné poroty tato destinace nejlépe dokáže rozvíjet cestovní ruch v podmínkách chráněné přírodní oblasti.
 - všechny 4 NP jsou členy **celoevropské federace EUROPARC**, která sdružuje přírodní a národní parky Evropy,
 - Šumava a Krkonoše jsou zařazeny do mezinárodní sítě biosférických rezervací **UNESCO** (organizace OSN pro vědu, vzdělávání, kulturu)
 - Krkonoše si za svou péči o lesy v r. 2009 vysloužily **nejprestižnější lesnický certifikát** Forest Stewardship Council (FSC), doklad lesního hospodaření přírodě blízkým způsobem.
 - Podyjí získalo v r. 2000 **prestižní Evropský diplom Rady Evropy**, který Rada Evropy uděluje významným evropským chráněným územím za příkladnou péči o přírodní dědictví,
 - Krkonoše, Podyjí a Šumava získaly **prestižní certifikát Přeshraniční parky** (Transboundary Parks) od Federace EUROPARC za příkladnou přeshraniční spolupráci v ochraně přírody.
4. **Díky své mezinárodní výjimečnosti NP podporují cestovní ruch, turistiku, propagaci regionu a zájem médií.** Národní parky:
 - ✓ provozují atraktivní webové stránky, aktivně a pozitivně komunikují s veřejností, pořádají stovky akcí pro veřejnost a pro školy, zveřejňují množství informací,
 - ✓ provozují střediska ekologické výchovy, řadu reprezentativních informačních center o přírodě, krajině, historii a atraktivní muzea přírody,
 - ✓ vydávají množství široce dostupných info materiálů o přírodě, realizují projekty na zlepšení turistické infrastruktury v oblasti a spolupracují s obcemi a mnoha organizacemi.
5. **Konkrétní fakta o NP v ČR:**
 - **NP patří mezi turisticky nejvyhledávanější lokality u nás:** NP Krkonoše ročně navštíví cca 6 mil. lidí (z toho asi 60% je v zimním období), NP Šumavu přibližně 2 mil. lidí, České Švýcarsko cca 600 tis. lidí a zhruba 500 tis. návštěvníků přiláká nejmenší NP Podyjí.
 - **Zkušenosti z existence NP u nás i v zahraničí potvrzují, že vznik NP vede k většímu zájmu o region a ke zvýšení návštěvnosti.** V případě NP České Švýcarsko lze odhadnout, že v posledních 10 letech, tedy od doby jeho vyhlášení v r. 2000, došlo minimálně ke zdvojnásobení počtu návštěvníků. Po vyhlášení NP došlo k zásadním investicím a ke zkvalitnění turistické infrastruktury, vč. vybudování nových ubytovacích kapacit.
 - **V případě NP Podyjí byl v polovině 90. let proveden socioekonomický průzkum návštěvnosti,** který zjistil návštěvnost území ve výši 200 – 250 tis. osob/rok. V r. 2006 byl proveden nový průzkum po 10 letech se závěrem, že došlo přibližně ke zdvojnásobení návštěvnosti. Podobný vývoj je i v NP Šumava.
 - Přestože jsou NP turisticky atraktivní, **mají nástroje k tomu, aby zajistily účinnou a praktickou ochranu přírody** – aktivně a pozitivně pracují na osvětě a informovanosti veřejnosti a dětí a zároveň aktivně dohlíží na dodržování pravidel v terénu.

- **Např. NP Šumava uskutečnil během léta 2010 celkem 259 akcí pro veřejnost**, kterých se účastnily tisíce lidí. Kromě toho NP Šumava realizoval stovky výukových programů ekologické výchovy pro tisíce dětí na školách.
- Např. NP Krkonoše realizoval v r. 2008 celkem 672 akcí pro veřejnost, kterých se účastnilo celkem 17.642 lidí, a malý NP České Švýcarsko uskutečnil celkem 136 akcí pro 3.383 lidí. Pro srovnání, Správa CHKO Jeseníky připravila ve stejném roce 33 akcí pro 1.100 lidí.
- **NP provozují síť reprezentativních informačních center o přírodě a atraktivní muzea přírody.** Např. NP Šumava provozuje 6 hlavních informačních středisek (Alžbětin, Kašperské Hory, Rokyta, Kvilda, Svinná Lada, Stožec) a 3 sezónní infostřediska (Idina Pila, Březník, Poledník). **Střediska nabízejí** informace o historii a současnosti NP Šumava a stálé vnitřní i venkovní expozice o přírodě a osídlení. Pro turisty jsou připraveny promítací sály, projekce filmů, dětské koutky a interaktivní hry pro děti i dospělé. Poskytují širokou nabídku prodejních i bezplatných materiálů. Navíc, **NP vlastní zámek Vimperk**, kde mj. provozuje muzeum se stálou expozicí přírody NP Šumava a historie regionu. Infocentra NP jsou intenzivně modernizována. Jen v roce 2009 je navštívilo více než 222.000 turistů.
- **NP Krkonoše má 5 stálých reprezentativních informačních center** (Harrachov, Špindlerův Mlýn, Pec pod Sněžkou, Obří důl, Vrchlabí), 4 sezónní (sruby přímo v terénu) a středisko ekologické výchovy Rýchorská Bouda. Navíc, **NP provozuje celkem 5 Krkonošských muzeí**, z nichž nejznámější je asi Muzeum ve Vrchlabí – klášter. V nádherných prostorách bývalého augustiniánského kláštera je zde **jedinečná stálá ekologická expozice „Kámen a život“**. Navíc, v r. 2011 začal NP s výstavbou nového interaktivního muzea ve Vrchlabí. Půjde o **největší stálou expozici v ČR** zaměřenou na vztah přírody a člověka na ploše téměř 3.000 m² s investicí ve výši 90 mil.Kč. Expozice má přilákat ročně 80 000 až 100 000 návštěvníků. Pro srovnání, CHKO Jeseníky nemá v provozu žádné informační centrum o přírodě, ani Muzeum přírody.

6. Národní parky podporují ekonomiku regionů a zaměstnanost:

- ❖ Vzhledem ke svému významu, legislativním možnostem a prioritě **mají NP značné provozní finanční prostředky**. Např. finanční výdaje NP Krkonoše činily v r. 2009 více než 332 mil. Kč a v případě malého NP České Švýcarsko více než 87 mil. Kč. Pro srovnání, rozpočet Správy CHKO Jeseníky činí cca 13 mil. Kč ročně.
- ❖ **NP připravují a realizují mnoho investičních projektů a jsou úspěšné při získávání dotací z mnoha zdrojů**, zejména z fondů EU. Řada výběrových řízení v oblasti lesního hospodářství a služeb jsou příležitostí pro místní podnikatele a pro ekonomiku regionu. Např. v letech 2008 – 2010 získaly 3 NP dotace na 28 veřejně přínosných projektů z Operačního programu Životní prostředí (zlepšování stavu přírody a krajiny). **Celkové náklady těchto projektů dosáhly 775.000.000 Kč**, z toho 623 mil. Kč činí schválená podpora (financovaná zejména EU). Pro srovnání, Správa CHKO Jeseníky nepředložila do OPŽP žádný projekt. Proces přípravy projektů a žádostí o dotace je u CHKO mnohem složitější než u NP.
- ❖ NP podporují ekonomiku regionu rovněž svým mezinárodním věhlasem, propagací regionu a rozvojem turistiky a cestovního ruchu.
- ❖ Z výše uvedených důvodů **NP přímo i nepřímo podporují zaměstnanost v regionu**. Např. v r. 2009 měl NP Krkonoše 336 zaměstnanců a malý NP České Švýcarsko 50. Nepřímo NP vytváří zaměstnanost vyhlásováním mnoha výběrových řízení (realizovány většinou místními firmami), podporou turistiky a návštěvnosti regionu, spoluprací s mnoha místními organizacemi. Např. po zřízení NP České Švýcarsko vzniklo přibližně 200 pracovních míst (bez zahrnutí zaměstnanců Správy NP).

+++++

Tento dokument vytvořila Společnost přátel Jeseníků na základě podkladů ze správ národních parků, jejich webových stránek, tiskových zpráv, podkladů MŽP ČR apod.

Více informací naleznete na: www.npjeseniky.info